

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

EN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció i Administració

General Barceló, -1.-2.ª

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes a n-es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca-l'amo Andreu Aí cover, Plaça del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar y Fontdevila, Brossa.

Parla En Revencjoli. Escoltan i oïren

Seu

N'hauré de donar un an aqueus grans tarambanes d'anticlericals, que sempre van a la miorxa, pegant de genoyes i de folondres ab ses seues vestides contra totes ses coses que fan gens d'olor de Relligió i d'Esglesia. Per això no'ls-e vendrà gens malament una camia de seu, d'aquell que fa ses pessigoyes en dins, i que's qui'l se senten devers ses costelles, diuen: —*Oli m'hi es caygut.*

I

Veyam qui primer se cansarà

Dissapte passat s'Animalot pudent sorti fet un dimoni, tayant claus i més cremat qu'una esperdenya contra es qui li dona ventim demunt LA AURORA; i, per defensarse'n, el tracta de *bisti*, de *gorá*, de *verro*, de *cochino*, de *porch figué*, de *tatanot*, de *ruc*, i mos diu altres coses tan gruixades, que cap persona decent pot repetir. I això mos diuen es noninguns i canalles qu'escriuen es *Puput*, es de Ciutat, es de Manacor i aquell estrímbol de Sineu que diu que l'Il·lm. Sr. Bisbe de Mallorca dorm en lloc de governar l'Esglesia de Mallorca. I això es tota sa contestació des *Puput* a sa partida de càrrecs gravíssims que aqueus dissaptes passats li hem fets. Se troba s'animalot (i li deym *animalot* perquè ell meteix s'ho diu, anomenantse *puput*), que no sap que contestar; i surt del pas, enflocantmos aquell ratx d'insults i de infamies, que no usen en no esser ets aleabots i ses plasserres més descarades.

Ara veurem que farán aquelles *devotes* persones que tant s'escandalisen, com a bons fariseus, des termes erius que vedegades mos escapen per assotar i massolar es vici i sa desvergonya des paperots anticlericals. Sens dupte no s'escandalisaran d'aqueixa serie de grosseries, cruesses, infamies, brutors i desvergonyes que mos enfloca es *Puput*. Ja sabem sa primor de consciència de tals *devotes* persones fins aont arriba: per elles tot quant fassa LA AURORA, i sols perquè hu fa LA AURORA, ja està mal fet; LA AURORA per elles, fassa lo que fassa, mereix cremar. En canvi es *Puput* pot dir ses mil infamies, ses coses més gruixades, més lúbriques i deshonestes, i tot li està molt bé, i tals *devotes* persones no se'n escandalisen gota. Se comprèn, es seu escàndol es *farisaie*, i son tan desenfreides com es meteix *Puput*.—Aqueix noningú de paperot no es més qu'un canalla, i un vil, de lo més vil i de lo més canalla que's puga imaginar, perquè tot aquell ratx d'infamies, contumelies i insults que mos entaferra, les entaferra sensa anomenar persona, just ab revolteries i significances, que's veu massa bé per qui hu diu, pero que, si tractávem de durlo an el Tribunal, diria, mentint com un vil, que no hu deya per aquell per qui es evident que hu diu. ¡No es capaç es *Puput* de dirmos totes aquelles infamies precisant i senyalant sa persona per qui hu diu.

Si el *Puput* s'ha figurat fermos por ab totes aquestes infamies, propies de sa gent més innoble, més esquinsada

i més perduda, va ben errat; i desde ara li feym a sebre que cada vegada qu'ell mos enflocará tals infamies, noltros es dissapte que vendrà devant li recordarem, com li recordam de bell nou avuy, que es seu fundador i director, es fundador i director des *Puput* el varen haver de processar i i posar a sa presó per estafa, i el varen haver de condemnar a presili per estafador; i, per no haver d'anar a presili, hagué de fogir cap a América, i una pobre senyora que feu fiança per ell, hagué de pagar per ell. Idò bé, un paperot que li han succeides aqueixes coses és es qui mos tracta de *bistis*, de *gorans*, de *porcs*, de *rucs*, de *verros*, de *cochinos!* ¡Això son totes ses seues armes. No res idò, que hu sapia es *Puput*: cada vegada qu'ell mos enfloqui aqueixes infamies, noltros li recordarem que's seu fundador i director el varen haver de processar, posar dins sa presó i condemnar a presili per estafa i hagué de fogir cap América i sa senyora que havia feta fiança per ell, hagué de pagar per ell.—Veurem qui primer se cansarà: es *Puput* de dirmos aquelles infamies o LA AURORA de recordar això des fundador i director des *Puput*. Entesos! eh?

II

¡Quites passes que fa es lerrouxisme!

Dijous de la setmana passada dos Retgidors lerrouxistes de Barcelona, estant en sessió pública, se varen dir ses paraules més gruixades que sa gent més baixa se diu, en barayarse, i llavò s'investiren a cops de puny devant tot es públic, i no costá poc de tirar es dos combatents. ¡Quina p'és lerrouxisme! ¿no es ver? ¿no se diu ferne de passes ben llargues cap an es... cementeri!

¡Amèn que ja hi fos es lerrouxisme! ¡Es lerrouxisme! no es lerrouxistes, dels quals voldriem de tot cor que's convertissen ab tota l'ànima cap a Deu. ¡Amèn que s'hi convertissen tots abans de tocar hores. Amèn!!!

¡O republicanetxos de Mallorca! ¿i encara no heu enviat un telegrama de felicitació an aquells dos valents correlligionaris vostros que ab sos cops de puny que's reparteixen, posen tan amunt es bon nom de s'Ajuntament de Barcelona? ¡Vaja, republicanetxos radicaletxos, si els-e telegrafiau, que bé s'ho mereixen!

III

Es porro que se'n ha duyt En Pauet Iglesias

Es estat grosset tammeteix, i qui le hi ha donat son estats es ferroviaris catalans, dirigits p' En Ribalta ab aquesta *vaga* de s'altra dia. Ja sabeu qu'En Pauetxo s'era passat p'és carbassot d'aquest estiu, dins es setembre lo més tart, fer sa revolució i durmos sa república.

Anava de conserva ab En Melquiades Alvarez, que s'ha passat una vintena d'anys enforinyant per entrar a Ministre de sa Monarquia i, veyent que may feya tec, deixá es paper que sempre havia representat de republicà històric, governamental, moderat, i ha pres fa un parey d'anys es paper contrari, de revolucionari desfermat i exaltat. Idò En Pauetxo ab aquest Melquiades tenien compost de

moire *vagues* aquest estiu per tot Espanya, per allò de que en s'estiu ses sanes van calentes i perque sa gent té més clopinsos i per allò de que d'estiu tota cuca viu. Ab aqueixes *vagues* aquells caporals republicanots, entesos ab sos altres caporalots, tan beynes com ells, lo que cercaven era d'un vent o altre durmos sa revolució i sa república; i allà ont tenien més fortes ses seues esperances era ab sos *ferroviaris*: moure una *vaga* entre tots es ferroviaris d'Espanya, que, per ses moltes cames i ramificacions que té es moviment de ferrocarrils, i per ses moltes i greus complicacions que pot dur dins tota sa nació es que cop en sec s'aturin tots es ferrocarrils,—pogués ocasionar un rebumbori i trastorn general i fer esclatar sa revolució. Pero aqueixa *vaga* volien que sa fés més tart, quant cayga En Canalejas i haja de pujar En Maura, sospitant, com sospita tothom, qu'ara, en obrirse ses Corts, En Canalejas caurá, més prest o més tart pe'sa guerra que's meteixos liberals li farán. Idò e-hu tenien compost així En Pauet i En Melquiades i demés caporals republicans: que sa *vaga* des ferroviaris esclatés més tart, en caure En Canalejas, en anar En Maura a pujar. Així estaven segurs de treure es caragol bufant. Pero es ferroviaris catalans, que, gracies a Deu, no son en general republicans ni revolucionaris, sino una gent que lo que cerquen, i fan molt bé, es millorar de situació, dirigits p'En Ribalta, que no es polític i se gloria d'esser un catòlic práctic, no se volgueren prestar a esser instruments ni xotets de cordeta ni escolans d'amèn d'En Pauetxo i demés caporals revolucionaris; i, contra s'acort de sa *Junta des ferroviaris* de tota Espanya, aont dominen es socialistes i En Pauetxo, declararen sa *vaga* per conte seu, i sa multitud des ferroviaris de ses altres bandes d'Espanya, que no son polítics en general i no entenen aqueixes maquinacions d'En Pauetxo, simpatisaren ab sos vaguistes catalans, i avuy es d'una provincia i demá es de s'altra, anaren declarant sa *vaga*; ab lo qual desbarataven tot es pla d'En Pauetxo, perquè sa *vaga* ara, per lo qu'hem dit, no servia per lo que volia En Pauetxo; i feta ara sa *vaga*, ja no hi ha que pensar de ferne una altra des cap d'una mesada, qu'era lo que li hauria convengut an En Pauetxo, ferla més tart, en haver de caure En Canalejas.

De manera que's ferroviaris catalans han donat es gran porro an En Pauetxo Iglesias i an ets altres caporals revolucionaris; els han esborronat tot es pla que duyen; han presat ab aqueixa *vaga* derrera un bon servici a sa Nació i haurán conseguit per ells lo que no haurien conseguit ab so pla d'En Pauetxo Iglesias, que s'ha hagut de pegar un cop a la barra ab En Melquiades Alvarez i tots ets altres baleus de sa república. Beníssim! re-de-beníssim!

IV

Fa tres anys

Si, diumenge passat va fer tres anys que fusellaren En Ferrer i Guardia per haver moguda i dirigida sa *setmana trágica*, que ocasioná més de cent morts i que va esser un ratx horrorós de crims, incendis, atentats,

robos, assassinats, una deshonra horrible, una taca aborronadora p'és bon nom de Barcelona i d'Espanya. An En Ferrer el fusellaren ab moltíssim de motiu p'és crims qu'havia comesos i fets cometre, i qu'eren conseqüència de ses seues doctrines criminals. Ell se passá una partida de anys cercant trecentos homes per matar ab un dia el Rey i tota sa Familia Real i tots es Ministres i demés Autoritats de Madrid; ell estigué complicat ab sa bomba que tiraren an el Rey d'Espanya a París l'any 1905; ell va esser un des principals que varen dur En Morral a tirar sa bomba demunt es cotxo del Rey d'Espanya l'any 1906, quant sortia de casarse i que va fer tantes de morts; ell ensenyava que s'havien de servir de sa dinamita i des veri per llevar des mitx ses Autoritats Esglesiástiques i Civils; ell tenia per bandera matar tots es propietaris, tots es militars, tots es capellans, tots es frares, totes ses monges; ell deya que sa questió era fer fer uy a tot, arrasarho tot; ell maltractava sa seua dona fins an es punt de qu'aquesta no va porer pus, i un dia l'esperá a's mitx des carrer i li despará tres tirs de revolver; ell s'aplegá ab altres dones vivinhi com es *cavalls i es muls que no tenen coneixement*, com diu la Sagrada Escriptura; ell abandoná ses seues fies, i essent ja milionari, les obligava a guanyarse la vida per París: una fent de comedianta i s'altra encistant galletes, com s'allota més pobre que hi hagués; ell, essent milionari, permetia que's seus nets, fies d'una de ses seues fies, parassen dins un hospital de París, com a nins abandonats. I un homo així és es Deu des socialistes, anarquistes i republicanetxos; a un homo així dissapte passat s'*Obre-retxo Balear* li diu «héroe de sa cultura i des progrés» «inmortal pensador» i «gloria» de s'humanitat. Venturosament d'aqueix «héroe», d'aqueixa «gloria» ja no se'n recorda negú an el mon ni dins Espanya més que es quatre carronyes i bandetjats, tan indignes i noninguns com era aquell desgraciat. Es revolucionaris s'havien figurat que sa memoria d'En Ferrer les serviria de bandera per dur sa república o al manco sa revolució; pero aviat se convenceren de que no les servia per cap d'aquestes coses. Per això ja han abandonada tal bandera. An es *primer aniversari* des fusellament d'aquell malanat varen moure una mica d'alguer per tota Espanya; pero entany ja no hu provaren de celebrar es *segón aniversari*; i manco han provat de celebrar es *tercer*, fora des quatre remeulos que li dediquen paperots tan toixeruts i poques-coses com s'*Obre-retxo Balear*. ¡Deu se'n apiadi! ¡Amèn!

V

¡Hala blasfemadors de Deu i des Sants!

Per s'*Obre-retxo Balear* parlam, que segueix escopint fleumes verinosos demunt es nom venerable de Sta. Catalina de Sena, tractant de posar en ridícul que aquell prodigi de virtut i santedat an es set anys el Bon Jesús li sortís i la prengués per esposa, com e-hi pren totes ses ànimes pures i santes, no ab desposori carnal, sino ab desposori espiritual. I es descarcat de paperot socialista se permet mil

indirectes oscenes sobre tal desposori miste de Sta. Catalina, que cauca de ple demunt el meteix Bon Jesús, Fill de Deu viu, Criador del cel i de la terra, senyor de tot l'univers, que ha de venir a jutjar los vius i los morts. ¡I aqueys malanats escriguedoretos de s'Obreretxo Balear, uns pigmeus despreciables, uns cuquets de la terra, uns desgraciats ab tota s'estenció de sa paula, s'atansen a blasfemar d'aqueixa manera! s'atansen a tirar aqueys gargays horribles contra es meteix Deu! ¡Senyor, perdonau-los! que no saben que's metgenquen!

VI

¿E-hu sentiú, anticlericaletxos?

Divenres de s'altra setmana a Barcelona sa gent més grossa donaren un gran sopar an es Governador Civil d'allá per haberlo anomenat es Govern Fiscal des Tribunal Suprem. E-hi hagué brindis, i es Governador en feu un de ben significatiu, puys va dir que se devia principalment an el Bisbe de Barcelona que se fos acabada sa vaga des ferroviaris, aixó es, que ses passes que Sa Il·lustríssima havia donades a favor de sa justicia i de sa pau, era estat lo principal que havia fet acabar bé i solucionar favorablement «sa vaga» des ferroviaris. Per aixó serveixen es Bisbes! ¿Que hu sentiú, anticlericaletxos caps-de gri i afectats de fayó?

VII

¿Que'n fan de compasió!

P'els escriguedoretos de *El Rayo* parlam, que dissapte passat umplen es seu paperot de mil doys, virollades, bestieses, mentides i barbaritats sobre En Ferrer i Guardia i els altres quatre que fusellaren ara fa tres anys p'es crims que cometeren durant sa *setmana trágica*. Es terrolers de *El Rayo* tenen sa poca alaxa de presentar aquells cinc subjectes com uns héroes, com uns mártirs, com una gloria, com uns esperits superiors, com uns Deus. Així son ets héroes, es mártirs, ses glories, es Deus d'ets anarquistes: gent de forca. Encara ets altres quatre *fusellats* de Monjuich moriren penebits i reberen es Sagraments; En Ferrer va esser s'únic que morí així com era estat casi tota sa seua vida, com a renegat: no volgué Sagraments ni un sant remey, i morí cridant ¡Visca s'Escola Moderna! ¡Bon profit li degué fer aquella escola infernal per entrar a l'eternitat ¡es cabeyes s'alsen des cap sols de pensar com se degué haver de presentar aquell desgraciat devant es Tribunal de Deu!

VIII

¿Quin ratx de mentides!

Ets escriguedoretos de *El Rayo* honren sa memoria horrible d'En Ferrer entaferant un ratx ferest de mentides.

1.ª *Mentida*: diuen que an En Galileo li costá la vida haver dit *E pur si muove*.—Aixó de que aquell gran sabí digués tals paraules es una rondanya; i ademés es fals que morís de mort violenta.

2.ª *Mentida*: diuen que an En Servet el cremaren viu per haver inventada sa circulació de sanc.—Es fals de tota falsedat; an En Servet el feu cremar En Calvi, un des fundadors des Protestantisme per venjar-se des ventim que En Servet li havia donat discutint sobre es Misteri de la Santíssima Trinitat.

3.ª *Mentida*: diuen que an En Ferrer el fusellaren per haver implantada sa ensenyansa racionalista.—Es falsa també de tota falsedat tal afirmació. Molts d'anys abans de néixer En Ferrer, dins Espanya ja hi havia ensenyansa racionalista dins Espanya per sa nostra desgracia. An En Ferrer el fusellaren p'es crims

que cometé i feu cometre ab so promoure i dirigí sa *setmana trágica*, que ocasioná més de cent morts i mil atrocitats contra sa vida humana, contra sa propietat privada i pública, contra s'ordre i benestar d'Espanya. ¿Que'eren es qui feren sa *setmana trágica*? Una trequelada de lladres, incendiariis i assassins, i En Ferrer i Guardia va esser es qui les va fer moure i les dirigí. ¿Que hu senten ets escriguedoretos de *El Rayo* an aixó? Es LA AURORA que hu diu, i no se'n destorna. Fa tres anys que hu deym, i negú s'es atrevit a capurararnos de dirho.

¡Pobres escriguedoretos de *El Rayo*! Tan entusiastes d'en Ferrer i tan primets de roba i de llops! Es vostro periodiquetxo, endeutat de noranta pesetes, que casi negú el vol ni regalat, es una imatge ben viva de com está sa causa d'En Ferrer dins Espanya! ¡Negú se'n recorda, nigú en vol sobre res més que's quatre bandues i tarambanes anarquistes, quatre etzeros assoleyats. Deu se'n apiat! Amén.

IX

Homenatge digne d'En Ferrer i Guardia

Diumenge a vespre s'aplegaren a París una tracialada de tarambanes, bandúes, caps-esforats i polissons per celebrar sa memoria horrible des fusellat de Monjuich. Sols gent esquinada i perduts de marca se concep que se'n vagen a celebrar sa memoria de tan mal homo i que tanta de gent va dur a perdre. Se posa-

ren a tirar discursos, i naturalment no's treyen paraula bona d'Espanya. Es qui comandaven an aquell aplec eren radicals i masons, qu'están a més ab sos anarquistes sobre En Ferrer, perque uns i altres volen esser exclusivament es vertaders deixebles d'En Ferrer. Assetsuaixí s'alsa un anarquista per parlar, i ets altres ja venen que s'amollaria contra ells, contra es radicals i masons, i no'l volien deixar parlar; pero aquell anarquista no era totsol, i ets altres prengueren ses messions per ell, i allá crits, cuecs i remeulos, i al punt ja esclataren cops de puny i cadires a l'ayre i devers es cap de qualcú, i garrotades a discreció; fins i tot e-hi va haver bancs que prengueren el vol per fer xicotines a un o altre. S'armá tal rebumbori i tal telabastaix, que hi acudi la Policia, tot un estol de Policia; i feren buyard aquells lilegítims, aquells auténtics, aquells vertaders deixebles d'En Ferrer, que va esser es capitá d'aquella partida de lladres, incendiariis i assassins que feren sa *setmana trágica*. ¿No es ver que aqueys caps-esforats de París demostraren ab aquella batalla qu'armaren diumenge passat, d'una manera ben eloqüent qu'es es *ferreisme*, que son partidaris d'En Ferrer: lo més esquinadat, lo més perdudet de baix de la capa de Deu?—Se repartiren an aqueix aplec de París tantes de nesples, castanyes, prunes, sardonyes, matalofades i rivets, que hi va haver més de 80 ferits, que les hageren de curar a ses potecariis veynades. ¡Si que hu eren tots aquells beynes uns partidaris de En Ferrer de bon de veres!...

¡Vaja republicanetxos de Manacor i de fora-Manacor, posau-los un telegrama de felicitació an aqueys correlligionaris vostros de París!

DE TOTES ERBES

En Bernadet i la Reyna manlleuada

(segueix)

I heu de creure i pensar i pensar i creure que aquella gran dimoniera de la Reyna «manlleuada», forta i no't mogues a llevar des mitx En Bernadet, des cap d'una temporada un dia cop en sec se posa a dir:

—¡Ay de mil ¡ay de mil ¡ques que tenc? ¡No menjaré ni beuré qu'En Bernadet no'm duga aygo de «sa font de ses nou roques»! ¡No menjaré ni beuré qu'En Bernadet no'm duga aygo de «sa font de ses nou roques»!

I allá ja la tengueren renegada a no voler menjar ni beure fins i tant que En Bernadet no li hagués duyta aquella aygo d'itxosa de «sa font de ses nou roques».

En Bernadet, veient alló, se'n va a son pare, i li diu:

—Mon pare, ¿que no hu voleu que hi vaja a cercar aygo de «sa font de ses nou roques» per ma mare?

Perque era tan bon al lot i de tan bona part En Bernadet, que fins i tot li deya «ma-mare» a la Reyna «manlleuada», per fer content son pare i per llevar es rallar de la gent.

El Rey li va dir:

—Sí, fuy meu, que hu vuy que hi vages a cercar s'aygo de «sa font de ses nou roques»! i ben content que'm fas si t'hi espitxes! Pero ¿i com t'ho farás per trobar tal font que jo may havia sentida anomenar?

—Així com vay trobar es «cavallet vert», i li vay treure es fetge, així si Deu ho vol i Maria, trobaré «sa font de ses nou roques», diu En Bernadet.

—No res idó, diu el Rey: pots partir en voler, fuy meu dols! ¡Que Deu i la Mare de Deu te guardin de tot perill i te fassen trobar aqueixa bona de font!

—Amén! diu En Bernadet.

Se posa demunt un cavall ben abrinat, i ab un bon bossot de diners, ja li ha copat de d'allá!

Camina caminarás, topa aquella mateixa veyeta de s'altra vegada, que ja l'escomet.

—¡Bon dia i bon any, o Bernadet, fuy de Rey! ¡cap aont t'esquitxes, si se pot sobre?

En Bernadet la se mira, i veu que es sa mateixa jayeta de s'altra vegada, i atura es cavall, i ja diu:

—¡Altre bon dia que Deu mos do, germaneta! I vos que no sou aquella meteixa que fa una temporada mos topárem i me diguèren com e-hu 'via de fer per trobar es «cavallet vert» i treureli es fetge i porer fer un favor a cert persona?

—Sí, Bernadet! diu sa jayeta: som sa meteixa. I ¿que no te va anar bé lo que jo te vay dir?

—De primera, germaneta! diu En Bernadet: Tot me va venir així com vos m'havieu dit; pero heu de creure i pensar que, com vatx entregar es «fetge des cavallet vert», sa qu'il m'havia demanat, se girá contra mi perque digué que li havia mort un germá seu, qu'era aquell «cavallet vert».

—Idó, li va dir sa jayeta, ¿i encara li vas a cercar aygo de «sa font de ses nou roques»?

—¿Vol dir també au sabeu que me'n hi vatx? diu En Bernadet.

—Prou que hu sé, diu sa jayeta. ¡Si fins i tot sé que lo que cerca la Reyna «manlleuada» ab so demanarte s' aygo de sa font de ses nou roques», es durte a perdre! ¡Figure't que tots es qui s'hi son acostats an aqueixa font, ses «nou roques» que l'enrevolten, s'hi son tombades demunt, fentne una coca.

—¡Aquesta sí que m'es blava! diu En Bernadet. ¡I com m'ho tenc de fer per que a mi no me'n prenga així? Ja m'ho porieu dir jo germaneta! vos que tenu tan bon cor!

—Sí, Bernadet, diu sa jayeta: jo t'ho diré tot; pero tu m'has de prometre, m'has de jurar que may per may me destaparás devant negú de que jo t'ha ja motat ni donat camí!

—¡Vos ho promet! ¡vos ho jur! diu En Bernadet.

I fa una creu ab so dit gros de cada ma, i ¡hala a besar aquella creu! i no s'aturava de dir:

—¡Vos ho promet! ¡vos ho jur! ¡vos ho promet! ¡vos ho jur!

—Bono, idó! diu sa jayeta. Jo te diré qu'es aquesta «font de ses nou roques»: es dins unes muntanyes ben endins baix d'un grandíós penyalar. Ses «nou roques» estan dretes en torn de s'uyal de «sa font», i t'has d'abocar demunt una o s'altra per prendre aygo; idó bé, es qui en toca cap, per poc que sia, allá román fet una coca perque totes nou li tomben demunt.

—Idó, diu En Bernadet, ¿quia possible es que jo puga atènyer gens d'aygo d'aqueixa font tan feresta?

—Jo t'ho diré, diu sa veyeta. Te'n durás un talequet de blat ben bo; i, en esser devant sa «font», que la topará, anant-te'n sempre de d'allá cap a solixent, en esser, idó, devant sa «font», tu t'atures i escampes aquell blatet demunt una pedra, i te poses a dir ab tot es teu cor mirant a l'ayre:—¡O colomets del cel! ¿com no veniu a menjarvos aquey blatet tan bo que vos esperat! ¡Veniu, que vos esperat! ¡Es per voltros que l'he escampadet demunt aqueixa pedra! ¡Veniu per un gust a tastarlo! ¡Veniu veniu, colomets del cel!—Si tu hu dius ben de cor ben de cor, se'n vendrá un colomet, se posará dalt aquella pedra, i *tic tic tic*, espipellada vé i espipellada va an aquell blat, fins que no'n romandrà ni un granet. Tu llavó t'hi arrambes ab un botilet i un floc de seda vermeya que te'n has de dur, i li dirás:—¡O colomet! ja que l'has trobadet tan bo an aquey blatet, per amor de Deu i la Mare de Deu ja me pories fer la mercé de deixarme fermar aquey botilet ab aquey floquet p'es teu collet! I llavó ja me'n pories fer una altra de mercé, d'anarte'n a s'endret de s'uyal de «sa font de ses nou roques», devallar demunt s'aygo i enfonyarhi un poquet fins que aquey botilet fos ben ple ben ple; i llavó tornaries i el me deixaries prendre, per que jo pogués fer un favor d'aqueixa aygo a una persona que me'n ha demanada, i jo no la puc fer felloña.—Aquell colomet, si tu le hi dius ben amorós, ben amorós, te farà tot aixó, i així tu tendrás aquell botilet ple d'aygo de «sa font de ses nou roques» ¡sensa que tu n'hages haguda de tocar cap ni t'hagen pogut engrunar aquelles grans traydors de roques. Tu llavó t'en vas ab so botilet ple d'aquella aygo a ton pare, i le hi entregues en ses seues mans per que'n fassa lo que trobará. ¿E-hu farás jo Bernadet! just així com t'he dit?

—Vos ho promet, vos ho jur que le hi faré! s'esclama En Bernadet.

Doná mil gracies a sa jayeta, i ja li estreny a sercar es talequet de blat bo, es botilet i es floquet de seda vermeya; i encara no hu tengué tot, com ja se torna posar demunt es cavall, i ja li dona cap a solixent, i de d'allá, ben acanalat!

Camina caminarás, sempre cap a solixent, arriba a topar un grandíós penyalar, que su baix tenia «sa font de ses nous roques», totes nou enrevoltades de s'uyal, que negú s'hi poria arrambar per beure o durse'n aygo, que no'n tocás qualcuna de ses «nou».

A les-hores En Bernadet escampa es blat des talequet demunt una pedra; i, mirant a l'ayre, se posa a dir tant de bon cor com poria:

—¡O colomets del cel! ¿com no veniu a menjarvos aquey blatet tan bo que vos esperat! ¡Veniu, que vos esperat! ¡Es per voltros que l'he escampadet demunt aqueixa pedra! ¡Veniu per un gust a tastarlo! ¡Veniu, veniu, colomets del cel!

I heu de creure i pensar qu'En Bernadet e-hu va sobre dir de tan bon cor, que al punt «tac!» compareix un colomet, tot generós; se posa demunt aquella pedra, i «tic tic tic», an aquell blat, i espipellada vé i espipellada va, aviat va haver fet es val-Deu; no'n quedá ni un granet d'aquell blat.

I ¿que fa En Bernadet llavó? S'arramba ab so botilet i es floc de seda vermeya an es colomet, i ja li diu:

—¡O colomet! ja qu'has trobadet tan bo an aquey blatet, per l'amor de Deu i la Mare de Deu ja me pories fer la mercé de deixarme fermar aquey botilet ab aquey floquet p'es teu collet! I llavó ja me'n pories fer una altra de mercé, d'anarte'n a s'endret d'aqueixa «font de ses nou roques», devallar demunt s'aygo i enfonyarhi un poquet fins que aquey botilet fos ben ple ben ple; i llavó tornaries i el me deixaries prendre, per que jo pogués fer un favor d'aqueixa aygo a una persona que me'n ha demanada, i jo no la puc fer felloña!

Que me'n direu? Ell aquell colomet va esser de tan bon manament, que se deixá fermar p'es coll aquell botilet ab so floc de seda vermeya; llavó pren el vol, i com es a s'endret de s'uyal de «sa font de ses nou roques», devalla devalla fins que ab sos peuetis i sa panxe-

ta tocava tocava s'aygo; i es botilet que penjava una mica, ja comensa a enfonyarse dins s'aygo, i «glec glec» s'aygo hi entrava, i al punt va esser ple. A les hores es colomet pren es vol, i se'n va an En Bernadet, que li desferma es botilet, i dona an aquell animaló més de mil besades, fins que l'amolla, i futx volant de d'allà. En Bernadet tapa ben tapat es botilet, i el s'amaga ben amagat; i llavó repara que ses «nou roques» qu'envoltaven s'uyal de «sa font», s'erren esbrellades i fetes miques. Era que s'havien d'esbrellar es dia que negú tregués gens d'aygo d'aquella font sensa tocarles a elles. Negú may n'havia poguda treure ni una gota, que no les tocás, més qu'aquell colomet, i per aixó aquelles «nou roques», s'erren esbrellades, ses grans polisones qu'havien engrunada i morta tanta de gent.

En Bernadet, com s'ho va haver mirat una mica, toca el dos pujant demunt es cavall, i més que de pressal ¡cap a ca-seual!

Camina caminarás, hagué de mester una partida de dies per arribarhi. Se presenta tot d'una a son pare, posant-li dins ses mans es botilet de s'aygo de «sa font de ses nou roques» i dient:

—Vetassí s'aygo que ma mare me demanava! ¡L'he arribada a aglapir, gracies a Deu! Molt m'ha costat, pero l'he duyta!

—¡O Bernadet! s'esclama el Rey; ¡i que m'hi fas de content, i que m'hi ías! ¡Deu te pac aquest gran servey que m'has fet!

I el Rey se'n va cap dret a la Reyna «manllevada» ab so botilet en sa ma.

—Vaja! li va dir, presentantli aquell botilet.—ja tens ara s'aygo de sa font de ses nou roques! Ara En Bernadet acaba de durle'tl veyam si encara te queixarás d'ell!

La Reyna «manllevada», com sent alló i se mira aquell botilet i veu que hu era aygo de «sa font de ses nou roques», agafa es botilet i zas! el tira en terra i en fa mil benes i tota aquella aygo escampada, soyant tot es trispol; i la Reyna «manllevada», feta un dimoni, cridant i flastomant com un carrreter contra En Bernadet, i no s'aturava de dir:

—Polissó! més que polissó! mal te toc aixó! mal te toc alló! ¡Mal es teus ossos estiguessen més escampats que no es renou d'un tro del cel, d'aquells més esquerdat! ¡M'has mortes ses meues nou germanes! ¡ses nou germanetes meues! ¡Polissó! ¡polissó! ¡polissó!

I allá venguen llamps i pestes contra el pobre Bernadet.

—Pero qu'es aixó? deya el Rey. Qu'es aixó, dona? Aont ni quant En Bernadet t'ha mortes totes aquestes nou germanes que dius?

—¡Vaja si les m'ha mortes! ¡i ben mortes! deya ella. ¡Ab so treure s'aygo de «sa font de ses nou roques» les m'ha mortes! Aquelles «nou roques» qu'envoltaven s'uyal de sa «font» eren ses meues germanes; i ab so omplir dins sa font aquey botilet sensa tocar aquelles «nou roques», totes nou se son esbrellades, i ab aixó han fet uy totes aquelles germanes meues!

—Idó, diu el Rey, si hi havia tot aixó ¡com dimoni te'n anares a dir que no menjaries ni beuries que En Bernadet no't dugués aygo d'aquella font maledida! Sobre tot, estimada! no'n torns parlar pus de tot aixó si no vols que la cosa acabi malament! Este'm alerta, si no vols que jo en fassa una de ses meues!

Aquí la Reyna «manllevada» baixá bandera per por de sa por, i durá una temporadeta que hi va haver pau i concordia dins ca'l Rey.

(Seguirá)

JORDI DES RECÓ

¡Ja n'hi ha de fam!

M-hu deym per un cert senyor que jura i perjura que ha de fer esborrar de LA AURORA dins Manacor no sabem quants de suscriptors, i que mos ha de fer fer uy. Ja hi va calsat per aygo aquest subjecte! Ja va esser ell que, quant va sobre que LA AURORA anava a combatre En Jimenez Moya, abans de noltros cuydarnosne, enviá a dir an es redactors de LA AURORA que no s'atrevisen a fer tal cam-

panya, perque, si la feyen, ell els-e desautorisaria i els-e faria una guerra a mort. Aquells redactors se retgiraren, pero en sortiren d'altres de més empena que romperen es foc contra dit Jimenez Moya. Ben aviat prenguérem ses corretjades noltros, i ja no les hem deixades pus, sensa fer gayre cas de sa betzerria feresta d'aquest senyor contra LA AURORA. Ara fa dos anys li va revenir fort tal betzerria, i se deixava dir que mos havia d'arronsar i afonar, i fins prová de fundar un periódic per esfondrar LA AURORA, i alguns amics nostros en tenien molta de por. Noltros no'n tenguérem gens; i es fets mos donaren sa raó: mos vengueren dins Manacor una vintena de «baixes» per una banda, i dever vint i cinc «altes» per una altra banda; i a fora de Manacor mos vengueren centenars d'«altes», tantes, que avuy, gracies a Deu, LA AURORA poria viure molt bé sensa cap suscriptor de Manacor. ¿Que hu sent aquest senyor? Que'n prenga notá si vol, i comprenga que de totes ses seues amenasses mos ne porem fer i mos ne feym un núu a sa coa! ¡E-hu ha provat tantes de vegades de fer fer uy a LA AURORA, i, en lloc de ferli fer uy, LA AURORA ha cobrada sempre més forsa, que no es d'admirar si no li menam gayre por an aqueix senyor! De totes maneres, que s'hi mir molt en so fermos la guerra, si no se'n vol dur qualque disgust més gros qu'ell no s'espera!

S'Institut Biblic de Roma

Ja sabeu qu'es aqueix Institut; vos ho esplicarem, mesos enrera, que'l Papa l'havia fundat per fomenatar de casta forta s'estudi de la Sagrada Escripura, confiant aqueixa gran obra a la Companyia de Jesús, qu'ha reunits a Roma es seus Doctors Escripularis més notables de totes ses nacions, un d'ells es nostro estimadíssim compatrici Rt. P. Andreu Fernandez. Idó bé, un amic nostro de Roma mos acaba de enviar es nombre 7, corresponent an es 'gost d'enguany, de «Acta Pontificii Instituti Biblici» (Fetes de l'Institut Biblic Pontifici) que du una partida de documents ben notables. Va devant de tot una carta del Papa an el Rt. P. Fonck, Rector de l'Institut, concedint an aquest la facultat de donar es grau de «Lector» o «Professor de Sagrada Escripura» an els alumnes que hi hagen fets es cursos corresponents. Després se dona una idea de sa medalla que'l Papa ha feta fer per celebrar sa fundació de tal Institut. Llavó vé sa descripció des meteix Institut ab gravats de sa fatxada, de sa «Aula Magna» o «gran sala d'actes», i de sa biblioteca. Mes envant se fa una Creu, pero ben espinzellada relació des cursos que entany e-hi va haver a s'Institut, d'ets alumnes que hi han conecorregut i que s'hi examinaren i demés actes importants que s'hi feren. Se toquen llavó uns quants ¡punts referents an es pla d'estudis que allá regeix, i se dona conte de que una familia francesa ha donada una cantidat tan grossa a s'Institut, que ab sa renda que produirà, se porán sostenir una vintena d'estudiants pobres. ¡Ah idó? Se fa memoria llavó de ses obres qu'ha publicades i va a publicar s'Institut i entre aquestes figura una del Rt. Pare Fernandez: «Breves apuntes sobre la religión patriarcal». Finalment se posa una taula de ses «asignatures» que s'han d'esplicar enguany a s'Institut Biblic, que son vint i sis, com qui no diu res.

Agram de tot cor an aquest amic nostro de Roma que mos haja enviát aquest nombre de «Acta Pontificii i Instituti Biblici».

El Venerable Fray Jinebró Serra, Apòstol de California

Mn. Francesc Torrens, de Petra, mos ha enviada sa «crida» que ab data

de 23 de setembre ha feta a tots es petrers per alsar un monument an es seu compatrici el Venerable Fr. Jinebró Serra, nat a Petra dia 24 de novembre de 1713, que entrá, essent jovenet a la gloriosissima Orde Franciscana, i la Santa Obediència l'enviá a ses Missons d'Amèrica, aont tengué la bona sort d'evangelisar la California (Nort-Amèrica-occidental), aont aquella partida de ciutats i pobles se preparen per celebrar l'any qui vé es segón centenari des naixement d'aquest gran missioner franciscá, gloria insigne de Mallorca i especialment de Petra, alt ornament de l'Orde Franciscana i egregi benefactor de l'humanidat. Ara bé, Mn. Torrens crida tots es petrers per que, donantse tots ses mans i afluint la mosca cadascú segons ses seues forses, alsin un monument a s mltx de sa plassa de Petra que du es nom d'aquell insigne apòstol franciscá, un monument modest, pero digné de tal apòstol, fuy il·lustre de Petra, i que no es gens duptós que aqueixa vila no n'ha tenguts gayre de fuy tanjil·lustres com ell. LA AURORA se fa seua sa «crida» de Mn. Torrens i diu an es seus amics de Petra que no fassen es sort an aqueixa «crida», que fassen costat a Mn. Torrens fins allá on els ho permetin ses seues forses. Sa qüestió es quedar bé ab sa memoria gloriosa del Venerable Fray Serra. ¡Ay des poble que no honra ni celebra es seus fuy il·lustres! Honrantlos a ells, s'honra a sí meteix. Seria una vergonya que a la California celebrassin ab grans festes es segón Centenari des naixement del Venerable Fr. Jinebró Serra perque hi predicá i hi sembrá l'Evengeli, i que no se'n fes gens de memoria a Petra, sa seua patria, qu'ell honrá tant ab ses seues virtuts i ab so seu apostolat californiá. ¡Hala idó, petrers! ¡Que no cayga en-terra sa «crida» de Mn. Torrens! ¡Quodau bé ab so vostro compatrici el Venerable Fray Jinebró Serra!

Curts de tey o fariseus

Mos es arribat que dins Manacor n'hi ha que's queixen de que LA AURORA usa un llenguatge massa comunot i fins i tot escandalós. De lo que s'escandalisaren fort aqueys tals, segons sembla, es que diguéssem que's moros, que no les basta casare ab una dona, sino que prenen totes ses que poren mantenir, «fan vida de verro», i que es qui se casen «per lo civil», son com «es cans i ses cusses, que s'apleguen» sensa cap sagrament. ¿Que aqueixes expressions son massa crues? Es ver que hu son crues aixi meteix; pero molt més cruu i més lletx i més animal es lo que fan es moros en punt a castedat i es qui s'apleguen «civilment». Lo que sostenim que cap d'aqueixes dues expressions que, segons veym, tan han escandalisada certa gent, no es «escandalosa», no obri ets uys an es qui no les tenga uberts en materia deshonesta. Pretenim haver estudiada tanta o més Teologia Moral que tots es qui han censurades aquelles expressions, i pretenim també posar tant o més esment que qualsevol d'aqueys criticadors en no escandalisar negú ab ses coses que deym demunt LA AURORA, totes encaminades sempre a defensar l'Esglesia, es Clero, ses Ordes Religioses, ses bones costums contra es paperots anticlericals, entre altres es «Puput», qu'és es més escandalós, desvergonyit i corruptor. De manera que, si may usam certes expressions una mica crues, es per rebatre ses cruesses i barbaritats des «Puput» i d'ets altres paperots anticlericals, per prevenir la gent, per decantar la gent de tals paperots. I, com es natural, per fer veure a la gent que no poren lletgir tals paperots, les hem de cridar s'atenció demunt lo qu'ells diuen, los ho hem de fer tocar ab ses mans. Per aixó va esser precisament que várem usar dia 21 de setembre sa paraula «verro», no per tractar negú de Manacor d'una tal cosa, sino cabalment per rebrotar lo que es «Puput» havia atribuít i suposat da persones respectabilíssimes de Manacor. Ara bé, per expressar sa vida «animalenca», sa vida brutíssima des moros en punt a castedat, aqueys criticadors nostros ¡saben una altra expressió tan exacta i que no sia més bruta i més obridora d'uys innocents

que dir: «vida de verro». Si en saben cap, fassen favor de dirnos.

I encara hi ha una altra cosa, ¡tal volta som just noltros que comparam es viciosos, es dolents, an ets animals? Tal volta S. Juan Batista no tractava de «vibores», es fariseus? ¡Tal volta la Sagrada Escripura no compara es viciosos an «es cavalls», i an «es muls que no tenen coneixement? Poríem obrir ses obres de qualsevol Sant Pare i de qualsevol Doctor d'Ascètica, i n'hi trobaríem a centenars d'expressions, molt més crues i molt més fortes que no aqueixes nostres.

I una altra cosa: seria curiós sebie lo que tals criticadors nostros deixen entrar dins ca-seua en materia de lectures. ¿Gosariem qualsevol cosa de messions qui hi deixen entrar es «Puput» i altres paperots per l'estil, qu'ells meteixos devant es seus fuy i fuyes, si en tenen, se permeten certes expressions i les menen a veure certes coses molt més crues que no aquelles expressions nostres. Si, aqueix escándol que suposen tals criticadors a LA AURORA, no passa «d'escrúpols de Fra Gargay». Si, es qui s'escandalisen des llenguatge de LA AURORA, o es perque son «curtets de tey», o es que sou uns «fariseus» com unes «cases», d'aquelles que'l Bon Jesús deya que veyen sa busca dins s'uy d'ets altres i no afinaven sa biga de tafona que duyen dins es seu.

I, sobre tot, ¿qui son aqueys criticadors per tractar d'escandalós es nostro llenguatge, allá ont estam subjectes a sa Censura Esglesiástica, i may ni el Il·lm. Sr. Bisbe ni es Censor que mos doná, Doctor en Teologia i persona escrupulosissima i zelosa com es qui més de sa salvació de ses ànimes, may mos han feta sa més petita advertencia envers d'aixó.

I ara, per acabar, direm una altra cosa: LA AURORA, des que noltros mos ne cuydam, des que usa aqueix llenguatge que a qualcú sembla tan comunot, ha aumentat de suscriptors com tres o quatre vegades des que tenia quant no usava tal llenguatge. Aixó demostra que an es públic li agrada tal llenguatge, i que aquells an-e qui no agrada, son, gracies a Deu, ben clars, son quatre prim-siules que an es lleu troben ossos, quatre esquitarells, curts de tey, caps-closos i que tenen més de fariseu que d'altra cosa.

E hi ha ni hi ha hagut cap altre periódic dins Mallorca que tenga ni haja tengut pit ni paciència per fer sa campanya qu'ha feta i fa LA AURORA a favor de l'Esglesia i des Clero i de ses bones costums contra tots es contraris de sa Religión i de sa Moral? Idó aqueys criticadors nostros ¡que'n merquin un altre de periódic que fassa millor que LA AURORA sa campanya que LA AURORA fa!

De manera que noltros estam ben resolta a seguir endevant ab so llenguatge usat fins aquí, defensa qui defensa l'Esglesia de Deu i ses bones costums contra tots ets anticlericals que's presentin, comensant p'es «Puput»; i qui no li agradi ¡que fassa lo que li sembli!

¡Bons estam noltros per deixarnos retgir de gent curta de tey o de fariseus!

En-Bri-Fi

que hi diu sa sena.

Comentari an es Congrés socialista

El duim dins es gavatx, y per molt que feim no'l porem pair, i haurá de sortir defora, tant si volen, com si no volen.

A voltros e-hu deim, socialistetxos; a voltres xotets de cordeta, escolans d'amèn, que badau una boca d'un pam cada vegada que veis escrit es nom des vostro caporal, En Pau Iglesias. Voltros, que tot quant fa aquest, e hu tenu per bo i tot quant diu, vos fa caure ses baves, escoltau, idó ¡betzols! escoltau, aquest comentari, i contestaume i axí tots riurem, que será un gust.

—A Madrid e-hi heu tengut un Congrés ¿no es ver?

—Si-fa.

—I an aquest Congrés s'havien de presentar uns contes...

—Si-fa.

—I aqueis contes, se son presents... no es ver?

—Si-fa.

—Pero no me dirieu com es que hi feta una partida... un capitol...

—i...!

—¡Ah! ¡grans babalues! ¿Que no sobeu quin es? Idò, jo el vos diré.

E-hi falta sa partida, es capitol de sa «llista civil», més clar, de lo que pagau voltros a N'Iglesias, i cobra ell per desempenyar el càrrec de leader, que vol dir *menador, guia, condridor*, i que se diu ab anglès per que fa més fi. Idò N'Iglesias cobra per fervos de leader, de caporal jo socialistes espanyols!

En Bri-fi ha afinat que entre voltros, es qui estaven a sa cassola de sa Casa del Pueblo mentres lletgíen aqueis contes, tot era tossina y mal de gargamella fins a treure-se es cascabòs alguns, volguent dir: ¡això no val ¡això no val!

I tenien raó ¡bon rebotal En tenen de raó; perque això de que es súbdits hagen de pagar i no els-e donin cap aclaricia des seus sacrificis voluntaris, això no té conort, ¡vaja! no'n té de conort.

Encara que n'hi ha que sou tan babalues que a tot veniu a bé, ab tal de que el vostro diputat (¡bon profit vos fassa!) ostenti decorosament la representació del grrrran Partit Socialista Espanyol.

Ja hu vetx; lo que voltros voleu, es que En Pauetxo Iglesias, arribi esser com En Federic Engels, es confrare d'En Carl Marx, que dexà una fortuna de mitx milió, o com el difunt Singer, o N'Aarons, En Bebel, En Dietz, En Geck o En Vollmar, que tots son milionaris o envant s'hi fan. ¿No es ver qu'es tot un sistema, per socialisar sa propietat privada, ferse milionaris?

I si no'l voleu enfilat tan amunt, es segur que desitjau per ell ¡una coseta més modesta, per exemple com En Liebkecht que cobra anualment 7.200 marcs o En Schönbank qu'en cobra 6.000; o En Fischer, 5.000; o N'Auer, 4.000.

Això ets alemanys, i lo mateix podem dir des francesos, austriacs i italians.

El Dr. Adler d'Austria, es milionari, s'holandés Domela Nenwenhuis, també.

Des francesos no'n parlem. Tot hom sap quina vida se donen homos com En Vaillant i En Jaurés. ¿Qui en vol d'automòvils? ¡cases per anar a fora?... etc.... etc....

I voltros ¿qu'en teniu de tot això?... Discursos per llarch, paper imprés que no sabeu lletgir, i... fam per avuy i gana per demà.

¡Quant vos desenganareu!

¡Sortiguemne d'una vegada!

¡Fora ets explotadors de s'obrer!

Reflexiones sobre el Catolicismo y Socialismo por el Dr. D. José Oliver, Dean de la Sta. Iglesia Catedral Basilica

Palma de Mallorca.—Escuela Tipográfica Provincial 1912.

Ha dit, si mal no recordam, l'Il·lm. Sr. Bisbe de Jaca, a una de ses seues obres referents a la Prensa, que es hora de que cadascú fassa lo que sap per combatre ets inimics del catolicisme. Qui sap parlar, que parli, qui sap escriure, qu'escrigui;... i qui no sap més que resar, que resi i de bon de veres p'es triunt de Cristo dins es cor de tots ets homos.

Aqueix consell que molts pocs segueixen i que tothom hauria de seguir, de cada dia té més cumplidors, i per cert, un des notables y ben documentats es el M. I. Sr. Dr. D. Jusep Oliver, Degà de la nostra Catedral Basilica de Mallorca.

Ses nostres mans s'ajunten entusiasma des per aplaudir l'aparició de s'opuscle es títol del qual hem posat més amunt.

Reflexiones el titula son il·lustre autor, i per cert que ab això no fa més que donarnos una mostra de la seua modestia, així com la mos dona de son talent, gens vulgar, i de la seua ploma tan ben trempada en so fondo i en sa forma de dit opuscle.

¿De que parla? El títol mateix es un resum de tot quant está contengut a dins l'obreta. L'hem lletgida tota, i

hem passat un vertader gust. Gust qu'ha crescut més i més, quant desiara hem trobades aquelles atinades observacions i comentaris personals que retraten al viu la personalitat peculiar del Degà de Mallorca.

Mos ha agradat ferm la distinció que fa entre el «pauperisme» i la «pobresa», la noció plana i popular que dona des «socialisme», el modo com esposa la «inadaptació» d'aqueix sistema per resoldre els conflictes socials... i ab una paraula tot lo que tracta es bo, i hu tracta bé. Pero sa qualitat més visible, sa que més resalta demunt tot, es s'amor i s'entusiasme per l'Iglesia nostra Mare i per son fundador Cristo Jesús, que posen de relleu la seua ànima tota sacerdotal i apostòlica.

Tot li sia enhorabona an el nostre estimadíssim i respectabilíssim amic; i, si una empena necessita per no deixar aqueix camí, qu'ara—malgrat les seues dolencies—ha emprès, noltros li donarem tal empena ben coral i encoratjadora.

La Batalla de las Navas y la batalla contra el socialismo

Conferencia pronunciada per l'Il·lm. Sr. Bisbe de Jaca.

Aqueixa hermosa conferencia que'l conegut Bisbe de Jaca va pronunciar a sa sessió de clausura de la «Setmana Social» de Pamplona d'enguany, l'han editada ara formant un elegant opuscle de 41 pàgines en 8.ª Noltros n'hem rebut un exemplar, i n'estam contents ferm. Perque així hem pogut passar una estona de gust ensaborint ses profitoses ensenyances que'l sabi Bisbe Dr. López Peláez mos dona, comparant la lluyta dels espanyols d'aquell temps contra els moros, ab sa lluyta dels bons catòlics d'avuy en dia contra ets inimics moderns de la Creu i del nom cristià, ets «socialistes».

Que els moros de lo que eren més inimics era de la religió, així com ara hu son ets socialistes; que lo que més perillava, per lo tant, era l'Iglesia, com ara també; que el Papa Innocenci III fonc un des qui més feren per desxondir es cristians i alsar aquelles glorioses creuades de l'Occident per combatre la morisma, així com ara els Papes Lleó XIII i Pío X son els que més fort han cridat per que els catòlics vagen vius, i no se deixin entabanar ab teories i discussions inútils, quant no perjudicials, i se dediquin a sa restauració de l'orde social cristià; que el triomf de «Las Navas» se degué primera i casi únicament a s'idea religiosa qu'alsà en pes tota l'Espanya cristiana contra els moros, així com ara, aqueixa mateixa idea religiosa ha d'esser lo qu'ha d'alsar es catòlics per fer cara a sa revolució social que s'entrega manades fetes, per ferho tot mal bé: - tot això demostra, fins a sa derre evidència el venerable Bisbe de Jaca dins la seua preciosa conferencia. Noltros per sa nostra part aconsayam que la llegesquen tots els qui puguen perque estam segurs que, si hu fan, s'han de sentir encoratjats i resòlts a emprendre aqueixa «creuada» moderna que s'alsa de per tot el mon cristià contra es socialisme revolucionari, inimic de Deu i de la Patria i de tota cosa bona.

Per tot això, i per l'elegancia del llenguatge, altesa de pensament i foc d'amor a Deu i a la Patria que batega dins aqueixa conferencia, enviam des de aquestes humils columnes la enhorabona més cumplida a l'Il·lm. Senyor Bisbe de Jaca, tot desitjantli alè i forsa per continuar le seua obra de apòstol de la Bona Causa.

J ara escoltau

EN VERA-VEU

Després de sa vaga de ferroviaris

¡Aquesta si qu'es bona! ¿Que vos creys! Ell ara En Barrio, es President des ferrocarrilares espanyols, i es seus grans amigots, pretenen esser es qui han feta acabar sa vaga satisfactoriament. Ell qui se declarava es primer dia ja contrari de sa «vaga»; ell qui feya tot lo possible i lo impossible per desbaratarla; ell qui no

poria sufrir qu'En Ribalta li passás devant; ell qui vega am mals uys que ets obrers catalans se'n anassen derrerera un qui no fos ell, ara (¡vaja una «frescura» més socialista!), ara vol tenir sa gloria d'haver posada sa qüestió de sa vaga en bones condicions, d'haver gonyat es plet d'es trebayadors contra ses Companyies. ¡Se'n necessita de pit per sostenir tal aberració!

Perque heu de sebre que, quant En Ribalta i es seus acceptaren sa solució des Govern i amb ell posaren sa confiansa, sa vaga se pogué donar per ben acabada. Idò, ets altres, es ferroviaris de ses altres regions, es «Comité» Central de Madrid es primer de tots, ¿quant acceptaren aquesta solució? «Després» d'es catalans. A Barcelona s'assemblea va esser dissapte, a Madrid, diumenge.

De manera qu'així com es de Madrid anaren a sa vaga «després» d'es catalans, per solidaritat am sos catalans, ara també tornen a sa feyna «després» d'es catalans i per solidaritat am sos catalans.

De manera també que s'empiulat Comité Nacional de Ferroviaris no ha servit amb aquesta ocasió solemne més que per demostrar que no se posa a favor des trebayadors sino quant aqueys se humilien a seguir cegament sa norma política, no obrera d' En Pau Iglesias;—i qui diu d'En Pau Iglesias, diu de sa Conjunció, qu'es sa calamitat més grossa que puga sufrir es proletariat espanyol.—De manera, finalment, que es Comité Nacional, i sa Conjunció per lo meteix, no estimen s' obrer més que quant i en quant es aprofitable per carn de revolució.

Aquesta conducta tan estranya, tan injusta, tan trapadora d'En Barrio i des Comité,—ja'n tenim noticies fidedignes—ha produït bons efectes per sa nostra part, perque molts d'obrer han uberts ets uys i no están ja per que ningu los qualqui demunt. «Es qui vulga revolució,—ha escrit un obrer de Barcelona,—que hi vaja ell a ses barricades i que hi coli sa vida; empero que no s'amagui may derrerera s'obrer honrat, ni manco s'escapi».

An ets obrers que tenen fiys que mantenir i families qu'agontar, los toca reflexionar això: que, si cerquen millorar sa seua situació, si demanen un benestar compatible am so seu trebay, jamay han de consentir que ses seues aspiracions nobles i lligítimes, sien duytes per camins de revoltà i perturbació, que ab aquesta no trobaran may es pa des seus fiys ni sa pau de ses seues cases; qui veurán cumplides ses seues ambicions de mando i de guany, serán «altres».

S'utopia (desvariety) socialista

Una de ses idees que sembla mentida que cabin dins closques socialistes p'es desbarat que representen, per lo estafalaris que son, es la següent: sa abolició de classes dins es futur (!!) estat socialista, sa igualdat de tots devant sa lley, es a dir, que tothom será trebayador. o, com diu s'«Obre-retxo», que «es trebayadors no serán una classe sino sa societat sencera».

Si, s'«Obre-retxo» en es sigle XX encara mos ensenya que, quant s'Estat sia socialista, «totes» ses persones aptes farán una part corresponent de feyna, i que «tothom» trebayará, no per interés particular, sino pes bé de s'Humanitat».

¿No es ver que's precis esser closques d'aquelles més gruixades per ensenyar i sostenir aquesta utopia socialista, que fa més de xixanta anys que está refutada 1.er p'es seus contrararis, que son es catòlics, i 2.^{on} p'es seus defensors meteixos que, quant han fetes proves de posarla en pràctica, han tocat en ses mans que no van en-lloc?

Ido això que diu s'«Obre-retxo», que ses persones, dins s'Estat socialista, serán sensa escepció trebayadors de sa colectivitat, es una utopia; may per may los durá benestar. Ademés

d'esser irrealisable, encara que's realisás, no los faria sa felicitat: al en revés, reduiria ets obrers a esclavitut i a miseria. Aquest Estat-patró, qu'es socialistes diuen que hu governará tot, sería un tirá, ni més ni pus. ¡Si s'Estat d'avuy en dia no arriba a fabricarmos uns mistos una mica prendors, ¿que sería quant s'hagués d'encarregar de fer sa sopa an es 18 milions d'homos que hi ha a Espanya? que sería quant hagués de donar vestit i casa a tot lo mon? S'Estat, que sería s'unic conrador, s'unic patró, s'unic empresari, no faria més que senyalar a cadascú es «tay» de feyna forsada. Cada ciudadá sería una roda d'una immensa màquina manetjada per S'Estat tirá. Es paradís d'En Jaurés sería un infern!—Per això ¡un socialista doctrinari desenganat definia es socialisme fa tres anys, diguent qu'es un estat de sa Societat aont n'gú trebayará sino baix de sa opressió des seus inimics, i negú cobrarà si-no conta am so favor des Govern socialista. De manera que, si triunfayen es socialistes, es seu règim consistiria: 1.er en trebays forsats per uns; 2.^{on} en trebays de vigilancia, de policia per altres: i tant per uns com per altres sería un estat perdurable de guerra social.

¡I que llavo se'n venga s'«Obre-retxo Balear» ab beneytura d'infant o ab polissonada de geneta a predicarmos sa «fusió de classes i s'amor des bé general»!

Secció local

Dissapte i diumenge passat se celebrá a qui sa «festa escolar» segons es programa que extractárem dissapte. E-hi hagué prou animació i s'al·lotea de ses escoles i costures e-hu feren molt bé, perque no ¡es duptós que son sa gent de més bona part i més ben intencionada de Manacor. Vaja! se lluiren, i les donam a tots s'enhorabona més coral.

Pero an aquesta «festa escolar», lo meteix que a sa d'entany e-hi hagué un buyt, una llacuna, s'ausencia de ses costures de ses Monges franciscanes, de la Caridad i de la Puresa. P'es bon nom de Manacor es necessari que desaparesequen ses causes d'aquesta ausencia: causes que no son ni ses Monges ni es Superiors de ses Monges sino altres de Manacor que s'haurien de posar més a coses de raó que no han fet fins ara, exigint de ses Monges coses que no acaben d'estar bé, i no mos esplicam més per avuy, pero que mos esplicarem més envant si qualquí mos passa es dit dins sa boca.

Diumenge passat devers les vuyt caygué un ruixat ben fort devers Manacor. Gracies a Deu, aquest any mos comensa bé: plou fort, pero no escarrinxa, i s'espasa abans de fer mal.

La gent ja sembra, qu'es un gust, ab sa bona saó que tenim. No es cosa de dormir, sino de badar bé ets uys i vel'lar bé es batuts an es temps.

An es «Convent» diumenge hi hagué una festa molt solemne de la Mare de Deu del Pilar a intenció de devota persona que, estudiant a Saragossa: se feu devot del Pilar i cada any ara li consagra aquesta festa.

No es tot dolent lo que s'apren per fora-Mallorca.